

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad ca: llicarum partium: proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: a dohánytőzsdékben.

Az ercsi cukorgyár.

Minden eszmének, mely a közérdeket akarja szolgálni, előbb meg kell jecegedni az elmékben. Mesterséges uton eszméket megérlelni nem lehet. Még veszélyesebb a mindennapi élet gyarlóságainak surlódó kövei közé állítani az eszmét, mert itt bizonyosan elvész. Nem tesz jó szolgálatot tehát a közügynek az, ki vélt magánsérlelmet, egyéni felfogását mint kizárólag helyes meggyőződést helyezi egyrészt az ítélet mérlegében, melynek másik oldalán egy nagyon fontos, közérdekű eszme van elhelyezve. Melyik oldalra fog hajlani a mérleg — nem nehéz megítélni.

Ilyféle eszméket kellett bennem a „Fejérmegyei Napló“ júli. 13. számában megjelent „Ercsi cukorgyár“ című vezetőcikk.

A cikk írója hivatkozik az Eresiben létesítendő cukorgyár előleges munkalataira, miket kifejtett a maga részéről, nagy fáradtsággal és panaszként említi föl, hogy már már a célnál elébe áll hatvani Deutsch Sándor és megsemmisíti eddigi fáradtságát.

Hogy a cikk írója mily nagy es fáradtságos munkát végzett a cukorgyár ügyében, azt csak ő tudja, de hogy hatvani Deutsch Sándort „szükséltség“gel vadolja meg ez ügyben, ez legalább is vakmerőség. Mert ki az a hatvani Deutsch Sándor? Megszerezte szükségeségeit Kína, Japán és Kelet-Indiában a magyar cukornak a fogyasztási területeket; egyéb iparvállalatok pedig, nevezetesen sörgyár, malatagyár, malmai mind kizárólag a mezőgazdasági érdekeket szolgálják hazánkban; sikerült annak a szükségesítő egyénnek es cégje beltárgainak nemcsak hazánkban, de a nagy világgiaconok is oly hírnévre szert tenni, milyennel csak a nagy, világhírű angolcégek bírnak. Már most, ha az a hatvani

Deutsch Sándor az ercsi cukorgyár ügyében a cikk írójának véleményével ellentételeg nyilatkozott, ezért őt szükségtelenül vádolni, előttem legalább is érthetetlen. Az ercsi cukorgyár ügyének mérlegében, ha egyik oldalán a cikk írója, másikon hatvani Deutsch Sándor áll, hogy merre fog billenni, előrelátható.

Van egy másik kifogásolni valója is a cikk írójának. Nevezetesen hatvani Deutsch Sándor sárvári cukorgyárát „libasán elhelyeztetnek“ nevezi melyből csak a gyárosnak van haszna. Ez a gyár viszi el a fejérmegyei repaterület oroszán részét — mondja a cikk — a szeletet és egyéb cukorgyártermékeket a gyárak a nagytávolság miatt elvesztik. Közösültekne átvéve át nézi a cikk írója a sárvári cukorgyárt — már pedig azon át tiszta kepet sohasem fog látni. Nezzük meg e kérdést a való szemüvegén át.

1895. évben az akkori vas megyei farsang közbejöttével alakult meg a Vas megyei cukorgyár részvénytársaság“ akkortól hogy ha a részvényeket más nem jegyzi — úgy a cukorgyárt megépíti a hatvani Deutsch cég, még pedig a bevetendő cukorrepaterület birtokosai nélkül, ezt a cég ama hiszékeny teré, hogy itt is, miként a hatvani cukorgyárnál a gyár számára elegendő repa fog termelődni. A dolog esaladott. Csakított pedig azért, mert itt es a szamszed Zalában, ha lehet, még nagyobb a csúszórepa termelése iránt való ellenszenv, mint megyénkben. Hogyan lehet ily körülmények között hatvani Deutchot vádolni — nem értem.

Hogy pedig a sárvári gyár absorbeálja a fejérmegyei termelés oroszán részét, az csak természetes, hisz közelebbi gyár meg ez időszerint nincs.

Az sem állja ki a szigorú kritikát, hogy a sárvári gyár nagy haszonnal dolgozik. Már maga

azon körülmény, hogy megyénkbeli, tehát cikkírója által is elismert nagy távolságról kénytelen szállítani a repát — csökkenti a gyár jövődelmességét. Az a tény pedig valószínűleg ismeretlen a cikkíró előtt, hogy a jelen év telének folyamán egy brünni cég ajánlatot tett a fejérmegyei gazdasági egyesületnek, melyben 10—12 ezer katasztrális hold terület (40% szelet, 170 fill.) mellett hajlandó Fejérmegyében gyárat alapítani. Ugyanazon feltételek mellett a sárvári gyár szívesen köt szerződéseket fejérmegyei termelőkkel. Sőt a fejérmegyei gazdasági egyesület közbejöttével — saját kiküldöttje után gyűjti a területet oly célból, hogy itt náunk melébb meg legyen az a terület, mely képessé teszi a gyárat arra, hogy keményen itt füstöljön. Ez a terület még nincs meg — sőt kitudja mikor lesz meg. Addig a kemény Sárvaron fog füstölni. De bizonyára hatvani Deutsch nem a dolog csúres-csavarásának okából — de ama nagyon is szembeszökő okból mondotta a cikkírójának, hogy a mai viszonyok nem kedveznek a gyár létesítésére — mert meg itt nincs elég terület egy gyár fenntartására. Az a sülkörtü ember hová esen számit, midőn körülbelül öt évet ad annak, míg elegendő repaterület lesz megyénkben — es akkor meg lesz a gyár.

A cikk írója 8000 holdat ismer megyénkben repával beültetve. Hol van ez? Tehát beszélhetünk ki-barmint, míg elegendő terület nincs, nincs cukorgyár sem. Hol van megyénkben a 8000 hold terület ismételve kerdek? Ha minket, kik az ercsi es sárvári gyár számára termelünk — kihagynak a számításból — hány hold lett aláírva a megyei gazdasági egyesület által kiadott kötelező gyűjtöveknek? Mert csak az a terület szaporult, mely oly gazdák által lett aláírva, kik eddig cukorrepát gyár számára nem termeltek. (Ercsi 3400 Fehérvár 2100.) Ha tehát a viszonyok e tekintet,

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓTÁRCAJA.

Büfelejtés.

Ad az Isten mirának is
Is napot!
Eddig agyis olyan ritkán
Ha adt!
Jártunk mi már cszakabán
Elegel,
Párosnak romanszaggal
A: egel!
Moldit sir meg a harokon
A oda!
Zokognak a hegedűnk
Régóta:
Fajukat lán ott faragták
Moha-són.
Hogy orokke busztjának
Hazaikon.
Jokedveben szoljon most a
Hegedű,
Ne legyen már senki szite
Kesen!
Virradóban a mi hírnök
Csillaga,
Émegették meg a magyart
Valaha!
Levesz a balsors rolnak
Ustoral.

Ustork meg a bús binnak
Most binnak.
S kiki ugyan, jót méntyel
Szereb,
Ugy monjunk a pácdonok
Elege!

LENDVAI ISTVÁN.

Mese a szivről.

Volt egyszer egy sziv. Összedobbant, meg széthuzódott, küldte a vért, mint a többi, de mindig egyformán, egyhangúan. Mantha valami jég fagyott volna rá: soha föl nem melegedett, soha nem dobogott olyan sebesen, mint az örvendő sziv, soha nem fojtogatta keserűség. Előhalott volt.

A gazdája dús királyfiu, tiszta selyemben járt; a ruhája gombja színarany, a sarkantyúja csillogó ezüst volt. És gazdag vala a királyfiu, nagyon gazdag, de nem örülhetett a kincsnek, mert fásult volt a szive; okos volt, sokat tudott, de nem érzett soha semmit. Királyapja pihotáját csodaszép kert fogta körül, es a kert telidesteli volt fehér virágu fakkal, s miknek a levelén gyönyörűségesen csilingletek, es a kert közepén állott a kékvizű tó, a melyen hattyuk uszkáltak, büszke hattyuk.

Ebben a kertben járt a királyfiu es látta a fehervirágu fakat, hallotta a levelek csilingleését, es nem érzett semmi kis gyönyört. Ugy járt a tó partján mint valami árnyék, a melynek elete nincs.

Es a mint így bolyongott, szembetalálkozott

egy kopott ruhaju írdeákkal, akinek a kezében lant volt, s a diák, amint pengette hurjait, gyönyörűséges áriákat dalolt hozzá.

— Miért dalolsz úgy, szegény diák? — kérdi a királyfi.

— Mit kérded? Soha meg nem érted! — felel a diák.

Meghökken a királyfi; majd így folytatja:

— Ahány rongyos ruhaju embert láttam életemben, sohasem dalolt az, valamennyi ösztette a kezét előttem, es ha dobtam neki holmi aranyat, én nem tudom miért, de megcsókolgatta a köntösöm szelet...

— Koldusok voltak azok, — felelte a diák mosolyogva — de én gazdag vagyok, gazdagabb náladnál, mert ha rongyosan járok is, de nagyobb kincsöm a te aranyadnál es a lant, meg a dalos szivem...

— Hát ki vagy te?

— A sziv embere, poeta. Hanem te ezt meg nem érted. Nincs szived. Koldus vagy. Szegény királyfi!

Es azzal tovább ment, vigan pengetve a lantját. A királyfiu nem értette. Keskeny ladik hevert a tóparton; a ladik két végére hattyúfej volt faragva, az oldala arannyal cifrázva. Beült a királyfiu es evezett. Ringatta a viz es a királyfiu elaludt. A ladik vitte, vitte es ő álmodott... Gyönyörűséges habcsókgyök szalltak köréje. Hollóhajukon rozsakoszoru ékeskedett es az arcuk fehérebb volt a hónál. Meglátták a királyfiut. Egykük fölébe hajolt, nézte sokáig, aztán fölkiállított:

Mai lapunk 4 oldal.

iffak vallásiskolai és tanulmányi előmenetelét.
A főreáliskola értesítője is újlag figyelmezteti a szülőket és kosztadókat kötelességeik pontosabb teljesítésére. A kereskedelmi iskola tanári kara pedig az év folyamán a növendékek szüleihez és szállásadóikhoz figyelmeztető felszólítást intézett, mely azt tartalmazza, mit követel meg tőlük az iskola és mit vár tőlük a fegyelmzésben való együttműködést illetően. Az iparos tanonciskola értesítője újra meg újra az inasokkal különféle ügyek alatt iskolát és templomot mulasztató mesterek ellen panaszkodik, akikkel szemben nem egyszerű, nagyon helyes, erélyesebb eljárás az is folyamodtak. Ennek az iskolának különben speciális nehézséget okozott a szocialdemokrata „apostolok” okvetetlenkedése, akik álitaton a tanoncok lelkét is már a maguk számára igyekeztek megkaparítani. Törekvésük azonban meőtörött a vezetőség és tanítói kar lelkes éberségn. Az inasok számára szép könyvtárt létesítettek s komolyan fáradoznak az általunk már évek óta sürgetett tanonc-otthon felállításán, mely mindenestre sikerülni fog, ha a társadalom is némes áldozatkészséggel (s ez talán már egyenes kötelességévé is lett) a mozgalomhoz szegődik. Lehetne ebben az igazán fontos ügyben talán már az összel az egész társadalom bevonásával életrevaló mozgalmat indítani. Hiszen minden késlekedés újabb és újabb veszteséget jelent a tisztas ipar számára.

A mondottakból kitűnik tehát, hogy városunk iskolái az ifjúság vallásiskolai nevelésének mélyítése érdekében jövőre a szülői ház és szállásadó illetve tanoncartartó gazdák fokozottabb példásabb, közreműködésére számítanak. Azt akarják, hogy az otthon ne a tanítói tekintélynek megmondólatlan gyöngítője és lerontója legyen; ne semmisítse meg azt a jót, amit az iskola az ifjú lélekben nehéz munkával épített, hanem álljon a maga példaadó életével, komoly szigorával az iskola mellé és segítse, hogy ideális, tehát vallásos, hazaszerető, dolgozó és áldozatokra képes nevelésnek nevelhessen. Ebből a szempontból igazán megfizethetetlenül nagy és jóhatásuaknak kellett lenniök azoknak a látogatásoknak, melyeket a megye főpásztora, püspökátja az egyes intézetekben az év folyamán végzett. Az ifjúság vallásos és hazafias ünnepein való kegyes részvétele, a kicsinyekhez intézett jóságos és bölcs szavai kellett, hogy maradandó nyomokat hagyjanak hátra a minden jóra fogékony ifjú lelkében. Miért ne társulhatna tehát a nagyok ilyenén részvételéhez, érdeklődéséhez a szülői háznak energikusabb, egészesegesebb gondos-sága is?

Anyakönyvi statisztika

1905. évi július hó 15-16l 1905. július hó 22-ig.

I. Születés.

Született: 13 törvényes fiú, 11 leány; törvénytelen fiú: 0, leány: 0; halva született törvényes fiú: 0, leány: 0 törvénytelen fiú, 0, leány 0. — Összesen: 24.

II. Halálozás.

Ehalt: 11 fi, 8 nő. Ezekből 7 éven aluli; törvényes fiú: 5, leány: 6, törvénytelen fiú: 1, leány 0; 7 éven feletti fi.: 5, nő: 2. — Összesen: 19.

E szerint a születést a halálozás 5-tel múlja felül.

Elhaltak: Lőke Antal, r. k. 19 hónapos, Kecskeneti-utca, 25 sz. — Kotsis István János, r. k. 6 hónapos, Oreg-utca 20 sz. — Pák Mária ev. ref. 3 hónapos, Gyümölcs-utca 37 sz. — Kovács Istvánné, Kőszegi Erzsébet, r. k. 30 éves, Pestis-pincék. — Szobesák Antal, r. k. 46 éves, kocsis. Szt. György kórház. — Csomai Ferenc, ag. h. v. 14 napot, Paltai-utca 61 sz. — Mohr Jolan, r. k. 4 hónapos, Osz-utca 7 sz. — Farkas Mihály r. k. kisbirtokos, 50 éves, Forgó-utca 24 sz. — Hegyi János, r. k. kisbirtokos, 51 éves Forgó-utca 24 sz. — Gross Jozefa, r. k. 4 hónapos, Jozsef főher-

ceg-laktanya. — Hurmi László, 23 éves nőtlén (dsidás) Szt. György k. — Huszári Keresztus Géziáné, Csernai Anna, r. k. Halász-utca 1 sz. — Fekete Anna, r. k. 3 hónapos, Sár-utca, 22 sz. — Bndai József, r. k. 4 hónapos, Selyem-utca 40 sz. — Drót Katalin, r. k. 8 éves. — Schlausky István, r. k. 20 hónapos, Csutura-utca 11 sz. — Kemény János, r. k. 26 éves kocsis. Szt. Gy. k. — Nyikos János, r. k. 7 hónapos, Zámoly-utca 13 sz. — Gasz Katalin, r. k. 6 éves, Seregélyesi-ut.

Kihirdetés.

Nagy Ferenc, földm. napsz. és özv. Gál Jánosné Nagy Erzsébet, Székefehérvár. — Benkő Ferenc, dv. mozt. y. fűtő és Máx Mária Jozefa, Székefehérvár. — Hartl Jenő Antal, máv. ellenőr, Szombathely és özv. Hauptmann Ambrusné Rupp Mária Lujza, Székefehérvár. — Kammel József Rafael r. k. kántor tanító és Kacséra Janka, ovónő Székefehérvár. — Varga Ferenc, kisbirtokos, s. cs. t. és Vinicai Mária, Székefehérvár. — Barca László posta s. tiszt. Budapest és Vinter Hermína p. kezelőnő Székefehérvár.

Értesítés.

Értesítem a n. é. közönöséget, hogy 24 év óta fennáll:

mázoló műhelyemet

megnagyobítottam és bármimemti szoba, cim és cimor festészeti munkák készítését elvállalom.

Szobák, termek, templomok és oltárok, valamint hádogyestészeti munkákat a legdivatosabb kivitelben, tisztán, a legolcsóbb áron készítek.

A t. közönseg további szives parfogását kérve,

kiváló tisztelettel

GERLITS JÓZSEF
szoba, cimfestő és mázoló 20-18
JÓKAI UTCA 2. SZÁM.

Jó házból való fia tanulónak felvétetik.

Déli vasut.

Székefehérvártól Balatonaligára és vissza.

	Júli. 1-30-ig aug. 1-31-ig és szept. 1-31-ig			Júli. 1-30-ig aug. 1-31-ig		
Székefehérvárról indul:	9 ²⁷	4 ¹³	—	7 ²²	4 ⁵⁶	1 ⁴⁰ 6 ⁵⁶
Balatonaligáról indul:	1 ⁰⁹	5 ¹⁷	3 ³⁵	8 ⁵⁷	11 ¹⁰ 9 ⁴³	7 ⁰²

Iszákosság nincs többé!!

Kivánatra bárkinek bérmentve küldünk egy csomag Cozaport. Kávé, tea, étel vagy szeszes italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A Cozaport többet ér, mint a világ minden szobeszedő a tartózkodásról, mert eszadhátása ellenszenvenesse teszi az iszákosságát a szeszes italt. A Coza oly eszeden és biztosan hat, hogy azt felesleg, testvér vagy gyermek egyaránt az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejt, mi okozta javulását.

Nemrégiben egy fiatal asszony nekünk kórtübből a következőt mesélte.

„Igen, én is használtam ezt a remek szert a férjem tudta nélkül és hala Isten, teljesen segített rajta. Jó férj volt józan állapotban, de sajnos, majd mindig részeg volt. Folytonos féltékeny, aggódóm, és ketséghecses, szegény, besztelenség és szegénység közepette életem! De minnek is meséltem volna (I másolnak)? Nem eszadhátom igazán, hogy egy asszony a dolgot saját maga ekképen nyanytsa és otthonát, gondterhes tűzhelyét örömpalotává tudja varázsolni?”

Coza a családok ezreit beküldte ki ismét, sok-sok ezer férfit a szegény és besztelenségűt megmentett, kesztő jozan polgárok és egyes üzletemberek lettek. Tömerdek fiatal-embert a jó utra és szegénységhez segített és sok embernek életét számos évvel meghosszabbította.

Az intézet, mely a Cozaport tulajdonosa, mindazoknak, kik kívánják, egy próbapagot díj- és költsegtelenen küld, hogy így bárki is meggyőződhessen biztos hitásáról. Kérés-küldünk, hogy az egészeire teljesen ártalmatlan.

GOZA INSTITUTE (Dept. 163.), 71. High Halborn, London, W.C., ANGLIA.

(Levelek 25 fill., levelezőlapok 10 fill-re bérmentesítendő.)

GAZDÁK BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZETE.

Elfogad a legméltányosabb föltételek és díjak mellett tűz-, jég- és életbiztosításokat.

A kartelben álló részvény-társulatokkal szemben a versenyt egyedül a Szövetkezet fejti ki, érdeke tehát a gazdaközönsegnek, hogy azt támogassa.

Képviselőség minden községben.

SZEKESFEHÉRVÁROTT: ISKOLA-UTCA 11. SZ.

3023

52-21

Első cs. és kir. osztrák-magyar kizárólag szabad. viharmentes

HOMLOKZAT-FESTÉK-GYAR

Kronsteiner Károly
Bécs, III., Hauptstr. 120., saját házában.

Kivánatra ingyen próba, mintakönyv prospektus.

Kronsteiner-féle új zománc. Homlokzat-festéke hatás. védve.

Ötven különböző minta, vízzel keverhető, mosható, viharmentes, tűzálló, zománcozott, csak egyszerű mázolás. Jobb mint az olajfesték. Évek során szállítja cs. és kir. uradalmak, katona- és civilintézőségnek, vasutaknak stb. Minden résztvett kiállításon első díjjal jutalmazva. Legolcsóbb festék homlokzatokra, beltérületekre, különösen iskolák, kórházak, templomok, kaszárnyákhoz stb. és mindenféle más tárgyhoz. **Egy négyzetméter ára 2 1/2 kr.** Meglehető eredmény. Homlokzat-festék, viharmentes, mészből oйдható, 49 minta olajfestékkel azonos. Kgr.-ja 12 kr.-tól följebb.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székefehérvárott.